1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 46. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го БЕРЕЗНЯ 1963 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 12, 1963 No. 46. VOL. LXX.

СЕРЕДУЩА АМЕРИКА ДОМАГАЄТЬСЯ ОБ'ЄДНАНОЇ АКЦІЇ ПРОТИ КУБИ

СЕН. ДІРКСЕН ПРОТИ БЛЬОКАДИ КУБИ; СЕН. КІТІНҐ ТВЕРДИТЬ, ЩО СССР ПРИВОЗИТЬ ДАЛЬШУ ЗБРОЮ НА КУБУ

Сан Хозе, Коста Ріка. — Уряди країв Середущої Америки та Панамської Республіки вирішили на нарадах при кінці минулого тижня просити президента Кеннеді, щоб він натиснув на Мехіко, Бразилію, Уругвай, Болівію і Чіле, щоб вони зірвали дипломатичні зв'язки з Кубою, що мало б бути першим кроком в заходах до ліквідації підривної акції з Куби до опанування Західньої Півкулі. Закордонні міністри 6-ох середущих американських держав, президенти яких в найближчому тижні мають нараджуватися з президентом Кеннеді, погодилися в тому, що виступати проти комуністичного диктатора на Кубі Ф. Кастра треба в рямках договору в Ріо де Жанейро з 1948 року. Цей договір дозволяє на санкції проти тієї латиноамериканської країни, яка доконала агресії проти іншої країни в Америці. Санкції мали б початись за допомогою загострення дипломатичних і консулярних взаємин з країною, що допускається агресії, зірвання комунікаційних получень із нею та припинення торгівлі, і, на випадок потреби, збройної інтервенції. Президенти Ґватемалі, Ель Сальвадору, Гондурасу, Нікараґви, Коста Ріки і Панами пропонують, щоб, за згодою президента Кеннеді, склікати незабаром конференції міністрів закордонних справ в рамках Організації Американських Держав, і там більшістю двох третіх можна буде змусити ті американські держави, які ще утримують дипломатичні зв'язки з Кубою, зірвати їх, подібно, як це було з Домініканською Республікою в 1960-му році. Один із міністрів домагався, щоб перевести ще гострішу бльокаду Куби, як восени минулого року, і не боятися навіть, якби треба деякої дії, що нагадувало б війну. Одночасно зайняли становище в справі Куби два республіканські сенатори. Провідник республіканців в Сенаті, сенатор Еверет Дірксен, сказав, що він погоджується з президентом Кеннеді, що гостру бльокаду Куби могли б уважати за „воєнні акції", і тому вона могла б бути „рисковна". Дірксен не є проти обмеженої бльокади Куби, яка була б малою карантеною, і яка могла б не допускати до Куби, наприклад, нафти та її продуктів. Інший республіканський сенатор — Кеннет Б. Кітінґ із Ню Йорку, заявив в телевізійному і радіовому інтерв'ю, що хоч СССР повідомляє про те, що з Куби від'їжджають совєтські вояки, то одночасно совєти довозять на Кубу дальшу різну зброю. Кітінґ оповідав про те, що до Куби причалив великий совєтський карабель, який привіз муку, але на тому кораблі були і гелікоптери. Сенатор Кітінґ сказав, що він не може визнати гелікоптерів за оборонну зброю. А президент Кеннеді вже кілька разів заявляв, що СССР забрав із Куби всю офензивну зброю. Кітінґ сказав, що кожна зброя може бути офензивна і дефензивна, залежить від потреби. Гелікоптери можуть бути на услугах цивільної комунікації, але можна сумніватися в тому, що СССР привозить на Кубу гелікоптери на те, щоб перевозити кубинців із Гавани до Сантіяґо.

ПРЕЗИДЕНТ КЕННЕДІ ПРИВІТАВ НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА З 90-РІЧЧЯМ, ЯКЕ ВІДЗНАЧЕНО В НЮ ЙОРКУ НАУКОВИМИ КОНФЕРЕНЦІЯМИ, БЕНКЕТОМ І ШЕВЧЕНКІВСЬКОЮ АКАДЕМІЄЮ

Проф. д-р Роман Смаль-Стоцький переобраний на президента, а проф. д-р Євген Вертипорох обраний на генерального секретаря Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка

Ню Йорк. — Велика Українська Громада в Ню Йорку, як і у великій мірі українська спільнота у вільному світі була під знаком роковин Шевченка та 90-річчя названого його іменем найстаршого українського, наукового об'єднання — Наукового Т-ва ім. Шевченка, яке з цієї нагоди привітав окремою телеграмою президент Джан Ф. Кеннеді. В рямках цих святкувань відбулася в неділю 10-го березня сесія Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка, в результаті якої проф. д-ра Роман Смаль-Стоцький був переобраний на президента, а проф. д-р Євген Вертипорох був обраний на генерального секретаря Головної Ради НТШ.

ПРИВІТАННЯ ВІД ПРЕЗИДЕНТА КЕННЕДІ

В ґратуляційній телеграмі пересланій на руки президента Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка, професора д-ра Романа Смаль-Стоцького, президент Кеннеді заявив: „Мої ґратуляції з нагоди 90-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка та його посиленої підтримки для видатної науки. Між Вашими членами були деякі великі наукові постаті, яким світ безмірно заборгований. Вступаючи в нову декаду, яка завершить Ваше сторіччя, прийміть наші найкращі побажання і ґратуляції, щоб Ви продовжували поширювання обріїв людського знання в роках, що перед нами. Джан Ф. Кеннеді".

НАУКОВІ КОНФЕРЕНЦІЇ

Ювілейні святкування почалися в суботу, 9-го березня 193, Восьмою Науковою Конференцією Математично-природничо-лікарської секції НТШ, що відбулася в приміщеннях Українського Інституту Америки та яку відкрив заступник голови НТШ в ЗДА, проф. д-р Осип Андрушків. Конференція відбулася в 3-ох Комісіях: Математично-фізичній, якою проводив проф. д-р Осип Андрушків; Хемічній, якою проводив проф. д-р Мих. Зайцев та в Біологічно-медичній, якою проводив д-р Роман Осінчук. На цій конференції в трьох комісіях виголошено разом 17 наукових доповідей. Водночас під головуванням проф. Богдана Загайкевича із секретарем ред. Іваном Дурбаком відбувалась конференція Комісії реґіональних дослідів і публікацій, яку відкрив проф. д-р В. Лев. Заступлені були представники Реґіональних комітетів Бережан, Збаражу, Коломиї, Перемишля, Тернополя, Теребовлі й Угнова, — деякі з них видали вже реґіональні збірники даних областей, інші приготовляють такі збірники. Рішено створити Раду Реґіональних Комітетів. Пополудневу пленарну Ювілейну конференцію для ширшого громадянства, що відбулася у вщерть заповненій залі, відкрив президент НТШ проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, після чого виголошено 5 доповідей: дир. В. Дорошенко — „Місія, роля і значення НТШ в історії української науки", проф. Василь Лев — „Наукова діяльність НТШ", проф. В. Кубійович — „Праця Інститут Енциклопедії", проф. д-р М. Стахів — „Політична ситуація в Україні за Шевченка і нині", і проф. д-р М. Міщенко — „Пореволюційний розвиток природничих ідей в Україні". Закрив цю Ювілейну конференцію заступник голови НТШ Америки д-р Вінкентій Шандор. Між приявними на тій Ювілейній конференції був також Впреосв. Архиєпископ УПЦА Мстислав. Організаційною та технічною підготовкою святкувань 90-річчя займався скарбник і директор канцелярії НТШ в ЗДА інж. Р. Кобринський.

ЗУСТРІЧ — БЕНКЕТ

В суботу, 9-го березня вечері, відбувся у великій залі Українського Народного Дому зорганізований спільно місцевим Комітетом Об'єднаних Американсько - Українських Організацій і НТШ бенкет - зустріч українських науковців з громадянством. Відкрив цю зустріч, в якій взяло участь біля 100 громадян, голова Об'єднаного Комітету мґр. Іван Базарко. Початкову й кінцеву молитву провів о. парох Орест Засійбіта. Промовляли президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький, президент НТШ — проф. д-р Р. Смаль-Стоцький голова Европейського Відділу НТШ й генеральний секретар НТШ — проф. д-р В. Кубійович; голова Канадійського Відділу НТШ — проф. д-р Є. Вертипорох та головний предсідник УНСоюзу — п. Иосип Лисогір. В мистецькій частині виступали Маріянна Шумилович, виконавши на фортепіяні „Інвенція" Баха й „Ноктюрн" М. Лисенка та Надя Яворів, виконавши на скрипці „Елегійне Капріччіо" Лисенка, при акомпаніяменті Соні Яворів. Ці талановиті молоді виконавці є ще ученицями мистецьких кляс УМІ, проф. В. Цісика і проф. Чічки-Андрієнко. Наспіли й зголошено численні привіти, між ними обширний лист від ВПреосв. Митрополита Амвросія Сенишина та лист від Пресв. Єпископа Й. Шмондюка. Тостмайстром був редактор Іван Кедрин.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ

Ню Йорк. — В неділю 10-го ц. м. відбувся тут в залі Фешен Інституту при 24-ій вулиці, заходами Комітету Об'єднаних Організацій Ню Нюйорку і НТШ традиційний Шевченківський концерт, полученний в цьому році із святкуванням 90-річчя Наукового Т-ва ім. Шевченка. Розпочався концерт могутнім „Заповітом" М. Вербицького на мішаний хор, відспіваний хором „Думка" із солістом А. Добрянським, що його вщерть повна заля вислухала стоячки. Святочну промову на тему „Шевченко й НТШ" виголосив проф. д-р Гр. Лужницький, вказавши на невмирущість ідей Шевченка, що їх проводить у своїй науковій праці, присвяченій Українській Правді, Наукове Товариство, що його патроном та ідейним вчителем є Шевченко. Левину частину мистецької програми виконав мішаний і чоловічий хори „Думка", під диригентурою п. І. Задорожного, які відспівали твори Д. Січинського, М. Лисенка, С. Людкевича і Б. Кудрика. Прегарне враження викликала деклямація „Гамалія" у виконанні Ігора Шугана в супроводі чоловічого хору, що відспівав „Ой, нема, нема"; „У туркені по тім боці" і „Наш отаман Гамалія" — у гармонійному доповненні тексту деклямації. Співочі сольові точки виконали баритон А. Добрянський і сопрано І. Орловська. Могутньою кантатою „Вибір гетьмана" Бориса Кудрика закінчено цей концерт, один із найкращих, які відбулися в останніх роках в Ню Йорку. При фортепіяні були Е. Чапельська, Р. Стецура і А. Берник. Надзвичайно культурну декорацію естради зладив артист-маляр В. Ласовський.

Проф. Р. Смаль-Стоцький

Проф. Є. Вертипорох

Сесія Головної Ради НТШ

Ню Йорк. — В неділю дня 10 березня ц. р. в приміщеннях дому НТШ при 322-23 Вест 13-ій вулиці відбулася сесія Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка, на якій на голову цієї Ради переобрано проф. Романа Смаль-Стоцького, голову американського НТШ і на генерального секретаря Головної Ради НТШ обрано проф. Євгена Вертипороха, голову НТШ в Канаді. Крім вислухання звіту президента Гол. Ради проф. Р. Смаль-Стоцького і дотеперішнього ген. секретаря проф. Volод. Кубійовича, висловлення їм подяки й уділення абсолюторії і перевиборів нової Президії, у програму цієї сесії входило затвердження нових дійсних членів НТШ й обговорення справ діяльности Секцій Товариства та його наукових видань. Участь у секції взяли: проф. Р. Смаль-Стоцький, проф. В. Кубійович і проф. Є. Вертипорох, як голови НТШ в ЗДА, Европі і Канаді, д-р Матвій Стахів в заступстві голови австралійського НТШ проф. І. Рибчина, голови Секцій Товариства проф. М. Зайцев та проф. Василь Лев і делеґати американського НТШ — проф. В. Калина і ред. Б. Кравців в заст. д-р М. Овчаренко, делеґат канадійського НТШ проф. В. Іванис і д-р Яр. Падох в заст. проф. В. Янева, як делеґата европейського НТШ. Головна Рада НТШ є репрезентацією Наукових Товариств ім. Шевченка, що існують і ведуть свою діяльність в ЗДА, в Канаді, в Европі і в Австралії.

Громада в Джерзі Сити відзначила роковини Шевченка і Лисенка спільною Академією

Джерзі Сити. — В неділю, 10-го березня відбувся тут у заповненій залі Українського Народного Дому одна з найкращих мистецьких імпрез, якою місцева Громада вшановувала роковини двох Великих Синів українського Народу: Тараса Шевченка та батька української музики Миколу Лисенка. Святочну Академію в їх честь влаштував місцевий Відділ УККомітету при співучасті багатьох місцевих товариств і організацій, зокрема парафіяльної і українознавчої шкіл. Сцена була прикрашена ориґінальними портретами Т. Шевченка і М. Лисенка, виконаними артистом - малярем проф. Антоном Малюцою. Започаткували Академію зодягнені в українські національні одяги діти парафіяльної школи, відспівавши під проводом своєї учительки пані Благітки „Молитва за Україну". Американський гимн виконала на фортепіяні Марійка Гаврилюк, а відкрив Академії коротким вступним словом голова Відділу УКК п. Вол. Білик. Святочні промови про Шевченка і Лисенка та їх значення і місце в розвитку Української Нації виголосили ред. Вячеслав Давиденко українською мовою і ред. Зенон Снилик англійською мовою. Головну частину мистецької програми блискучо виконав мішаний і чоловічий хор „Трембіта" з Нюарку під диригентурою п. Всеволода Будного, відспівавши при фортепіяновому акомпаніяменті проф. Галі Клим ряд композицій Лисенка до слів Тараса Шевченка. Молода і надійна солістка Христина Боднар при фортепіяновому супроводі п. М. Чапельської виконала три композиції Лисенка, а Другу Рапсодію Лисенка виконала на фортепіяні Марта Цибик, учениця проф. Галі Клим на вищому курсі Українського Музичного Інституту. Наталка Гусар, учениця школи українознавства, продеклямувала вірш Сича „На спомин Т. Шевченка". Програму завершили діти Рідної Школи сценкою про композитора М Лисенка. Закінчив Академію хор „Трембіта" могутнім Шевченковим „Заповітом" в композиції М Лисенка В інтервалі програми п. Вол. Білик і ред А. Драган в імені центрального Комітету Пам'ятника Шевченкові роздали 46 місцевим установам і особам почесні та по - мистецьки виконані „Грамоти Подяки" за більші пожертви на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. Між установами, які ці грамоти одержали, перше місце займали Народний Дім, Відділ УККА та Відділи Українського Народного Союзу.

Опитування виявляють, що американці не вважають Францію за надійного союзника

Принстон, Н. Дж — Американський Інститут Публічної Опінії д-ра Джорджа Гелюпа перевів опитування у справі надійности Франції як союзника ЗДА, і ствердив, що велике число американців уважає, що Франція де Голя не є надійним союзником цієї країни. На запит, чи Франція є надійним американським союзником, тільки 32% дали позитивну відповідь, 35% відповіли, що ні, а 33% не дали відповіді. Щодо партійної приналежности, то 39% республіканців уважають, що Франція не є надійна, мі ждемократами не є надійна, між демократами — 38%. За вірного союзника уважають Францію — 33% республіканців, 32% демократів і 32% незалежних. Між особами у віці понад 50 років аж 40% були проти Франції, а 32% невтральних. Між студентами коледжів — 47% за; 36% проти і 17% невтральних.

ХРУЩОВ ЗАПЕРЕЧУЄ СВОЮ СПІВУЧАСТЬ У ЗЛОЧИНАХ СТАЛІНА

ПОРУЧАЄ ПИСЬМЕННИКАМ І МИСТЦЯМ „СОЦРЕАЛІЗМ"

Москва. — Хрущов заперечив, наче б він вже за життя Сталіна знав про злочини того совєтського диктатора і запевнив, що ці злочини вийшли на яву щойно після смерти Сталіна та арештування шефа тодішньої тайної поліції Лаврентія Берії. Свою промову виголосив в минулу п'ятницю на дводенній тайній конференції коло 500 совєтських письменників і мистців з участю членів уряду та партійного секретаріяту. Ця конференція була присвячена ідейним напрямкам в совєтській літературі і мистецтві, але Хрущов використав нагоду, щоб перед совєтськими авторами і мистцями боронитись проти часто повторюваних в західній пресі і в приватних розмовах в Совєтах закидів, що він, Хрущов, був співвинуватцем усього того, що діялось за часів Сталіна. Хрущов твердив, що співробітники Сталіна знали про часті арештування, які тоді проводились, але не знали, що переслідується і ліквідується також невинних людей і партійних комуністів. Хрущов признав, що на похороні Сталіна він мав „щирі" сльози в очах та закидав цинізм Берії, який ніби не скривав своєї радости з приводу смерти Сталіна. Берії приписував він теж дляни зліквідування комуністичної Східньої Німеччини. Хрущов заперечив ще раз, наче б в Совєтському Союзу існував антисемітизм, бо — мовляв — від початку жовтневої революції „жиди в нашій країні були в однаковому становищі з усіма іншими народами в усіх царинах життя". Щодо згаданих вгорі ідейних напрямків в літературі й мистецтві, то Хрущов заявив, що комунізм не визнає співіснування між ідеологіями. Тому він критикував Іллю Еренбурґа за його ліберальні погляди на західні напрямки в мистецтві, зокрема на модний тепер на Заході абстракціонізм. „Еренбурґ допускається великої ідеологічної помилки, твердив Хрущов, і нашим обов'язком є помогти йому пізнати це". Так само Хрущов виступив проти Євгенія Євтушенка, якому закинув зловживання літературою, щоб „дешевою сенсацією" з'єднювати собі прихильність читацьких мас. Хрущов виступив з рішучою обороною „соціялістичного реалізму" в літературі і мистецтві, як напрямку, що відповідає комуністичній ідеології, та закликав письменників і мистців, щоб вони трималися „соцреалізму" в своїх творах в інтересах держави і партії. Приписуючи Сталінові „важку недугу манії переслідування", Хрущов старався очистити себе в очах письменників і мистців, як сталінського близького співробітника. „Правда" з 10 ц. м. оприлюднила цю промову Хрущова на близько 4-ох сторінках.

У Німеччині арештовано Жоржа Бідо, лідера французького підпілля

Бонн. — В селі Стайнебах в Баварії німецька поліція арештувала колишнього кількакратного французького прем'єра Жоржа Бідо, політичного лідера французького революційного підпілля, яке намагається скинути режим президента Шарля де Голя та проти життя де Голя перевела кількакратні атентати. Бідо перебував у домі журналіста Гайнца Нойгавза. Після свого арештування Бідо негайно звернувся до німецьких властей з просьбою признати йому політичний азиль. Баварський міністер внутрішніх справ Гайнріх Юнкер подав до відома, що Бідо стоїть під „домашнім арештом", але за іншими вістками — він має право вільно порушатись на терені того села, тільки не вільно йому відтіль виїздити. Двох французьких товаришів Бідо звільнено. Бідо буцім-то звернувся приватним листом до канцлера Аденауера, з яким він віддавна добре знайомий, щоб той признав йому політичний азиль. Однак Бідо знаходиться на листі „небажаних чужинців" і тому його вірогідно видалять — до Швайцарії, або Австрії, бо Італія видалила була його також. Бідо був недавно в Англії, приїхавши туди на нелеґальні документи.

Кардинал Keніґ поїде до Польщі й Мадярщини — ніби з місією від Папи

Відень. — Австрійський кардинал Франц Кеніґ, вервернувшись з Риму до Відня заявив, що він внедовзі поїде до Будапешту, та що отримав запевнення також від польського уряду, що на його бажання дістане візу до Польщі, що її раніше відмовлено. Однак кардинал Кеніґ заперечив, наче б він дістав доручення від Папи товаришити мадярському кардиналові Йосифові Міндсенті, який від 1956 року перебуває в американській амбасаді в Будапешті, — до Риму. Все ж, західньо - европейська преса твердить, що подорож кардинала Кеніґа до комуністичних країн Мадярщини і Польщі, в яких Католицька Церква була завжди Церквою державною і де католицизм по нинішній день дуже сильний, що та подорож стоїть у тісному зв'язку з тенденціями покращання взаємин між Москвою та Ватиканом. Негайно після звільнення митрополита Йосифа Сліпого появились в західній пресі вістки, що найближчим „примирливим" актом комуністів буде амнестія для мадярського кардинала Міндсенті, який був засуджений комуністами в 1949 році на смерть та, вийшовши на короткий час на волю під час революції в 1956 р., мусів рятуватись від комуністів в американській амбасаді. Комуно-мадярський уряд вже раніше погоджувався на виїзд Міндсенті до Ватикану, але без права повороту, на що кардинал Міндсенті не погоджувався.

Прийшло до порозуміння між друкарями і видавцями, але щоденників в Ню Йорку ще нема

Н. Йорк. — Нюйоркському посадникові Робертові Ваґнерові вдалося 8-го березня ц. р. над ранком довести до порозуміння між часописними друкарями та видавцями 8-ох щоденників, але часописи зможуть появитися аж при кінці цього тижня, бо робітничі спілки мусять ратифікувати цей договір. Друкарі вибороли собі цим 91-денним страйком збільшення тижневої заробітньої платні на — $12.27; в першому році це збільшення винесе — $6.51, а в другому — $5.76. Сама платня збільшена по $4 в першому і другому роках, а решта — це вплати працедавців на різні фонди: пенсійний, окремої допомоги, хворобові відпустки і т. п. Прийшло навіть до порозуміння в справі автоматизації праці, і власники щоденників матимуть право вживати телетайпових лент тільки до складання таблиць із списками біржових списків та бондів. Видавництва не зможуть звільнити друкарів у зв'язку з тим, але вони матимуть право не приймати нових робітних сил, коли хтось із друкарів відійде на емеритуру або з іншої причини залишить працю. З кол видавців повідомили, що як всі справи позитивно будуть полагоджені, то в найближчу неділю появляться в Ню Йорку щоденники.

В АМЕРИЦІ

● Під час Богослужби в церкві в Несо, Вагама, одна жінка голосно крикнуліа: „Я бачу Христа! Я бачу Христа! Він є тут!". Люди в церкві дивилися на те місце на стіні, де пані Лов бачила Христа, але нічого там не бачили. Увечері багато людей прийшли до храму, і деякі з них бачили три голови, але між ними найвиразнішою була голова Христа. Священик не заявився в в цій справі. Журналіст Лютер Еванс теж здалека бачив голову Христа на тлі ще невиразних інших голов.

● Державний секретар Дін Раск заявив в телевізійному інтерв'ю, що півмільйона кубинців хотіли б залишити Кубу, якби тільки мали можливість це зробити. Досі втекли з Куби майже 200,000 осіб від часу, коли Кастро прийшов до влади та почав комунізувати Кубу. Куба мала 6,933,000 населення в 1961 році, згідно зі статистикою Об'єднаних Націй.

● Конґресмени не є вдоволені з діяльности конґресмена демократа негритянського походження з Ню Йорку Адама К. Павелла, який є головою Комісії Праці і Шкільної Ком. і який минулого року виїздив за кордон на державний кошт та затруднює свою дружину в своєму бюрі, яка перебуває часто в Порто Ріко. Павелл просив деяких конґресменів демократів, щоб його обороняли в Палаті, і цієї праці піднявся син колишнього президента конґресмен Джеймс Рузвелт. Та коли він почав говорити про те, що Павелл має інфлюенцу і не міг сам явитися в Палаті, конґресмени вибухнули сміхом, і Рузвелтові не вдалася оборона. Рузвелт продовжував свою промову, кажучи, що немає чого сміятися, коли хтось має флю, та і ці його слова прийнято сміхом.

● Крайовий Республіканський Комітет видав окрему публікацію про вислід виборів в 1962-му році, і стверджує, що республіканці станули твердою ногою в південних стейтах. Республіканці мусять здобути більші міста, бо Ніксон програв вибори тому, що демократи мали більшість в містах. Республіканці тішаться тим, що молодші виборці їх підтримують.

● Секретар скарбу Даґлес Діллон повідомив, що він ще раз перевірить свій давніший плян переорганізувати число районових податкових урядів, бо з різних боків появилися критики попереднього реорганізаційного проєкту. Між іншими протестували проти пляну губернатори Ню Йорку і Пенсилвенії Рокефеллер і Скрентон.

У СВІТІ

● Британське міністерство закордонних справ повідомило, що совєтські власті хотіли шантажем примусити 47-річного урядовця британської амбасади в Москві, Айвора Ровселла, до шпигунської служби в користь СССР. Вони погрожували йому виявленням якихсь його приватних справ. Ровселл зголосив це амбасадорові Тревельянові і той негайно відіслав його з дружиною до Лондону — на велику їх радість. Подібну історію большевики затіяли були з одним із прибічників морського атташе в британському посольстві в Москві в 1955 р., Вільямом Дж. Вассалем. Але Вассал погодився стати совєтським шпигуном і був ним аж до минулого року, коли то виявлено його діла та засуджено на 18 років в'язниці.

● Американська армія в Европі дістане в наступному місяці перший транспорт ракет „Серджант", які є кращі, легші, з більшою вогневою силою за теперішні ракети „Корпорал". Ракетами „Серджант", що можуть мати звичайні або ядрові стрільна, будуть вивінувані війська членських держав НАТО, у ході збільшування збройної сили того антикомуністичного бльоку держав.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Неминуче ризико

Президент Кеннеді пояснив на своїй минулотижневій пресовій конференції, чому Уряд не переводить бльокади Куби, яка насправді одино могла б припинити довіз на той острів газоліни й різнородної зброї. Кожна така бльокада — казав Президент — пов'язана з ризиком війни, бо коли зупинений корабель не хоче ні завернути, ні піддатись ревізії, то приходиться затопити його, на що пошкодована держава відповідає війною. „А в теперішньому часі війна в Карібському обширі не лежить в нашому національному інтересі", — заявив Президент.

Це звучить логічно, але водночас породжує різні рефлексії. Агресивний імперіялістичний комунізм раз-у-раз створює доконані факти, з якими треба або миритися і тим самим погоджуватися на щораз дальше поширювання совєтської та комуно - китайської імперій, або яким треба протиставитися — із ризиком зудару. Саме острах перед таким ризиком стримав Америку від допомоги мадярським революціонерам, внаслідок чого змарновано історичну нагоду задля підважения совєтської імперії в Европі. Той самий острах казав байдуже придивлятися здвигненню берлінського муру. Ще раніше острах перед ризиком війни продиктував президентові Труманові радше відкликати генерала МекАртура з командного посту в Кореї, як дозволити йому переступити ріку Ялу. Коли ж Америка і зважується на рішучі жести, то не переводить їх послідовно до кінця, зупиняється в половині дороги і через те марнує добре задумане й розпочате діло. Так воно було в квітні 1961-го року з висадом кубинських еміґрантів у Свинячій затоці на Кубі, якому дано лише половинчату допомогу, бо відмовлено в летунській охороні, внаслідок чого та операція скінчилась повною катастрофою і закріпила режим Фіделя Кастра. Те саме повторилось восени минулого року. Відважне проголошення президентом Кеннеді бльокади Куби відкликано після того, як Хрущов ніби забрав звідтіль свої ракети, — замість того, щоб тодішній дуже добрий психологічний момент і сприятливу міжнародну ситуацію використати для ліквідації режиму Кастра.

Тільки та політика має успіхи, яка виявляє непересічну відвагу. Але надзвичайно трудно визначати таку лінію, до якої може сягати відвага — без моменту ризика. Так само дуже трудно визначити лінію між примирливістю, якщо вона стає хронічною, і угодовством, що заохочує ворога до ще більшої агресивности. На численних прецедентах видно, що Москва завжди завертає, коли зустрічається з рішучим спротивом. Так було з „летунським коридором", що проламав большевицьку бльокаду Берліну, — так було після покликання Заходом до життя Атлантійського пакту (НАТО), так було й минулої осени, коли Кеннеді проголосив бльокаду Куби. І навпаки: кожний американський відступ спонукує Хрущова до нових погроз і шантажів, — пригадаймо недавні виступи маршала Малиновського і „передвиборчу" промову Хрущова в Кремлі.

На неминучість ризика і конечність вкалькулювати його в свої дії звернув увагу колишній віце - президент Річард М. Ніксон у своєму телевізійному виступі в минулий четвер. Порівнявши комунізм із пістряком у живому організмі. Ніксон заявив: „Завжди є ризико, коли треба оперуватись на пістряка. Але ще більше ризико, коли недужий не хоче піддатись операції, бо тоді він напевно помре". На ту дивну нерішучість, що її критики режиму Дж. Ф. Кеннеді називають м'якістю, появилося вже чимало коментарів. Чи її пояснювати миролюбністю чи залякапістю, все одно джерелом її є гін до „співіснування" з комуністичним світом — задля збереження миру. Але в цьому й трагічний парадокс такої політики, що вона насправді веде не до миру, а приспішує війну.

Дійсний Хрущов

Джеймс Бирнгем, автор голосної книжки „Визволення чи стримування", в лютневому числі „Нешенел Рвю" піддає гострій критиці тих американських „кремленологів", які дивляться на Хрущова та його співробітників очима своїх бажань. Ці люди бачать Хрущова і всю кремлівську кумпанію не такими, якими вони насправді є, а такими, якими хотіли б їх мати. Таким чином ці „кремленологи" надзвичайно скоро забули, що перетворення Хрущовим Куби на совєтську атомово - ракетну базу було нечуваним актом агресії та провокації, і буквально за два-три тижні після того почали доказувати, що Хрущов з усіх сучасних провідних комуністів „найліберальніший" і тому треба допомагати Хрущову зберігати його обличчя, бо кожний його наступник буде — гірший. Один із таких „кремленологів", Едвард Креншо, пояснював у „Ню Йорк Таймсі", що Хрущов знаходиться тепер в дефензиві — „ідеологічній і матеріяльній". З того здогадного факту цей і подібні до нього нібн фахівці від совєтських справ приходять до висновку, що тепер найдогідніший час для переговорів з Совєтами у різних найважливіших міжнародних справах. А щоб не псувати собі такого „шансу" для переговорів — американська закордонна політика вимикає навіть всяку тінь, яка могла б затьмарити доріжку до них. Звідсіль і той обережний, лагідний, примирливий тон, що його можна зауважити по американському боці в останніх тижнях.

Бирнгем пригадує, що Хрущов був вірним слугою і підпорою Сталіна. Що він був „різником України", який холоднокровно винищував тисячі українських селян. Що був він „катом Мадярщини", який вислав туди танки, підступно заманив у пастку лідерів мадярської революції і потім брутально їх знищив. І що це він поблагословив німецьких комуністів на здвигнення берлінського муру і ще недавно прославляв їх за те, що стріляють до своїх земляків, які втікають із східньої тюрми. Всього цього вашингтонські „кремленологи" не знають, або знати не хочуть, бо той дійсний образ Хрущова, його дійсне минуле і дійсна теперішня діяльність перешкоджають їхнім концепціям щодо Совєтського Союзу та його проводирів. За таку головну концепцію — твердить Бирнгем — ці псевдофахівці від совєтських справ прийняли теорію, що большевики „еволюціонують" і що вони тепер є репрезентантами не комуністичної революції, а російських державних інтересів. Треба „тільки" переконати Хрущова, що в інтересах Москви лежить „договорення" в різних справах, бо воно стабілізувало б відносини в СССР. Для осягнення такої цілі треба тільки — дипломатичної терпеливости. Американські совєтологи навіть виправдують Хрущова, що він —, мовляв — мусить рахуватися з своїми екстремістами і китайськими догматиками, мусить час від часу виявлятись назверх нібито тугим і непримиримим. Тому й американські керівні кола, всупереч твердій і дійсній правді, завжди сподіваються, що в Женеві, у справах припинення ядрових детонацій і міжнародного роззброєння, таки дійде до „якогось" порозуміння. Цілком так, як колись Ф. Д. Рузвелт говорив про „доброго Джо" — кровожадного Сталіна.

Джеймс Бирнгем таврує таких псевдосовєтологів, як невігласів у совєтських справах, і тільки загальною байдужістю американців пояснює, що про тих шкідників в американській політиці зберігається міт фаховости, який дозволяє їм діяти далі по їхній лінії. Ці псевдофахівці оповідають про Совєтський Союз, Хрущова і його кумпанію казки, але це — каже він — не є казки Грімма чи Шехерезади. Дивитись на СССР і Нікіту Хрущова такими очима — це значить завдавати величезної шкоди власній країні і всьому вільному світові.

Д-р Іларіон Калиневич

ПЕРЕКЛАДНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ЗДА

У змаганні Заходу із Сходом вивчення чужих мов і перекладна діяльність несподівано стали пекучою проблемою. Вже в другій світовій війні, коли американці, зайнявши Німеччину, здобули понад 20 тонн німецької технічної літератури, виринула потреба перекласти її на англійську мову, а з нею проблема знання німецької й інших мов.

В західньому науковому світі французька і німецька мови були відносно знані. Проблема російської мови постала несподівано. Захід іґнорував слов'янські мови взагалі. Американці, а спеціяльно французи не любили в наукових творах цитувати чужих авторів, мовляв, що написав чужинець не може бути ліпшим від нашого. Нехіть до чужих мов і неоправдана зарозумілість мусіли змінитись силою самих фактів після того, як Америка стала віч-на-віч з іншими державами.

В СССР тим часом вивчали чужі мови і, без уваги на авторські права, перекладали на російську мову все, що уважали за потрібне. Тому протягом 40 років совєтські вчені засвоїли собі здобуте Заходом знання, а в багатьох випадках власними силами пішли вперед. І тепер не тільки російська мова, але й японська, а останнім часом також китайська виринають, як проблеми в науковому змаганні Заходу із Сходом. В цьому змаганні, однак, американці доказують, що вони вміють достосовуватись до нової ситуації і робити висновки з помилок минулого.

Ідучи назустріч потребі, вже в 1953-му році в Шикаґо створюється Спеціяльне Бібліотечне Т-во в справі перекладів, яке має своїм завданням збирати переклади головно технічної літератури. Цей центр нараховує вже 70 000 перекладів.

Також уряд ЗДА створює при Департаменті Торгівлі Бюро Технічної Служби, яке має своїм завданням збирати, вимінювати і перекладати чужинну літературу. Адміністрація цього бюра, не маючи відповідного числа осіб із знанням російської мови, уклала контракти з Польщею, Югославією та Ізраїлем, на підставі яких ці держави зобов'язалися перекласти 50 000 сторінок технічної літератури. Ці переклади виконується за кордоном, а друкується в Америці або Ізраїлі.

Для взаємної інформації і виміни перекладів з Европою створено два інші міжнародні центри: Европейський Центр Перекладів у Голляндії, що видає журнал „Технічний Переклад" і Центр Перекладів у Бельгії, що збирає літературу з атомової фізики. Обидва ці центри друкують індекси і публікують каталоги для західнього наукового світу, що дозволяє оминати коштовне дублювання перекладів.

Опікуном і грошодавцем у ділянці перекладів в Америці є Крайова Наукова Фундація, яка фінансує коло 700 університетів, фахових шкіл та дослідних організацій, що займаються перекладами та відсилають їх до національного депозиту, яким є Спеціяльне Бібліотечне Товариство в справі перекладів. Це Товариство співпрацює з Департаментом Торгівлі, Бюром Служби Перекладів та іншими подібними інституціями в заприязнених з Америкою державах. Їх є приблизно 200. Здепоновані переклади друкуються в таких виданнях: SLA Author List of Translation from Russia (Scientific & Technical Literature), Translation monthly і Technical Translations.

Випозичати з цих центрів можна переважно фотокопії. Прохання полагоджується протягом приблизно двох тижнів. Матеріялів, які є на книжковому ринку і можуть бути куплені, не випозичають. Попит на переклади чергується приблизно так: німецька технічна література, французька, російська, японська, італійська, еспанська, китайська.

Найбільше труднощів є з китайською технічною літературою. Поперше, її тяжко дістати, бо китайці замкнули свої кордони і не хочуть, щоб їхні наукові осяги були знані на Заході. Подруге, їхні журнали містять, поруч із високої якости статтями, сумнівної вартости матеріяли.

Натомість російські журнали здобули вже певний авторитет у західньому світі своїм непересічним науковим рівнем. 5% з того, що друкують в СССР з ділянки технології, перекладається на англійську мову. Майже всі совєтські журнали, що репрезентують технічну галузь знання, подається в формі абстрактів західньому науковцеві. Цікаво, що в Америці почали перекладати вже й совєтські шкільні підручники для вжитку в американських школах, особливо в ділянці математики і фізики. Це є парадокс, бо ще недавно в СССР робили те саме з американськими підручниками.

Що призначати для перекладу з величезної маси різних журналів, статтей, рапортів і книжок в чужинній літературі? Щоб розв'язати це питання, створено Консультаційне Бюро, де працюють фахівці з поодиноких галузей знання, які засягають поради у дослідників, бібліотекарів, професорів університетів і т. п.

Є дві методи перекладання: „від дошки до дошки" і селективний метод. В першому випадку перекладається все, що є в журналі, в другому — тільки вибрані речі.

На кінець можна сказати: з останньому часі американська перекладна діяльність зросла і зробила значний поступ вперед. Теперішню ситуацію можна схарактеризувати, як задовільну, але не вистачальну.

Петро Одарченко

ВІНОК ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

(2)

Безсмертну славу Шевченка підкреслили промовці над домовиною Шевченка. В. Білозерський сказав тоді такі слова: „Не замовкне вовіки твій голос між нашим народом: мов луна неперестанна, оддаватиметься він і нам і нащадкам нашим, поки не замре у синів України щиреє серце, поки нам миле рідноє слово і громадське добро... За твоїм льотом і ми полетіли — і вже не згорнемо крил".

Озвався гірким плачем і колишній член Кирило - Методіївського Братства Олександер Навроцький:

„То не вітер стогне в полі,
Не хвиля у морі:
То спіткало Україну
Тяжке-важке горе:
Наше щастя, наша радість,
Наша кріпка сила,
Душа чиста праведная,
Як свічка, згоріла...

...Віщуй дітям слово Правди,
Щоб не забували,
І любовію святою
Ввесь світ огортали".

Дата цього вірша: Темір-Хан-Щура (в Даґестані), 1861 р. І колишній братчик, славнозвісний Панталеймон Куліш, що найкращу промову виголосив над домовиною Шевченка, також озвався віршем:

Чи мені по тобі сумом
сумувати,
Чи твою роботу взяти
тоначати?

В іншому вірші П. Куліш пише про нездійснені мрії Т. Шевченка, про його тяжку долю:

„Лиха нам доля, брате, не судила
Свої сніги на рози проміняти,
І душу, що неволя придавила,
В сцілющих нуртах волі обновляти.

За нами темрява північна вгналась
У всеоружжі деспотства сліпого
І люба мрія, як мираж, розпалась
Від подиху московства навісного.

Ще не було Овидія й не буде,
Яким ти ставсь над мертвенним Аралом,
Таких пекельних нот не чули люди,
Які на серці в тебе звірство брало.

Ти десять літ з душею розлучався...

„Ні!" — обізвешся з-над Дніпра, Кобзарю, —
„Світ не побачить Батия нового,
Перепят встане на тебе, москалю,
Моє святе, моє пророче слово!

О, слово рідне! Ти стоїш на чаті
Предковікових пам'яток святині,
В ясній, блискучій херувимській шаті,
Як меч огненний в нашій Україні!

Шевченко залишив свою велику зброю — своє невмируще пророче слово, що стало, як каже П. Куліш, „Ядром нової сили". У своїй блискучій статті „Чого стоїть Т. Шевченко, яко поет народний?". П. Куліш цілком вірно окреслив історичне значення Шевченкового слова для відродження України, вирішальну ролю його слова в консолідації Української Нації: „Слово, не що інше як рідне слово, вернуло нам повагу між народами і нову підвалину під нашу жизнь історичну підкинуло!"

Глибока туга звучала і в поезії Олександра Кониського „На похорон Шевченка":

Вийшов місяць на могилки
З неба подивитись,
Кругом глянув ясним оком
І почав журитись..
... Чогож місяць, чого ясний
Хмарами укрився?
Чого вітер, чого буйний
Грізно розходився?
Місяць бачив, як учора
Могилу копали
І в могилу домовину
Стиха опускали...
Зачинилось в Україні
Покутнє віконце!...
Заховалось під землею
Українське Сонце!...
...Спи, Тарасе, тихо-тихо,
Поки Бог розбудить:
Твого слова в Україні
Повік не забудуть!...

З глибоким почуттям озвався і поет Василь Кулик своїм прекрасним віршем „На смерть Шевченка":

Поховали... тихесенько
Україна плаче...
Поховали дух великий
І серце гаряче;
Поховала наша мати
Найкращого сина, —
„Вічну пам'ять" заспівала
Уся Україна.
Ні, не всього поховали
Тебе на чужині, —
Твоє слово животворне
Живе на Вкраїні;
Твоя дума, твоя пісня
Повік не загине,
Поки буде рости-жити
Козацька дитина;
Твоє слово ізмалечку
Повитвердять діти:
Будеш з ними зеленіти,
Український квіте...
Теє жито, що посіяв,
Зійде — жати будем.
Розбудив єси нас, батьку,
Тебе не розбудим.

Наш байкар Леонід Глібів у своєму вірші „Над Дніпром" дав опис могили Шевченкової:

Над берегом є там крутая
гора,
На ній бовваніє самотня
могила,
Усі знають — старі й дітвора:
Земля Кобзаря там навіки
покрила.

Тече Дніпро славний, як
голуб гуде;
Синіє туман у широкому
полі;
Стоїть над горою хрест
Божий і жде
Апостола Правди і доброї
долі.

Поет Ксенофонт Климкович у п'яті роковини з дня смерти Шевченка написав вірш „Тарасові", в якому підкреслив безсмертя великого Кобзаря, бо його „душа не вмерла":

Співця в могилу заховали:
То земнеє землі віддали,
А душу в душу ми приймім!
Читайте ж, братія, читайте
Святих пісень його заповіт!

Славний буковинський співець Юрій Федькович у своєму вірші „Осьмий поменник Тарасові Шевченкові на вічную пам'ять" також підкреслює безсмертя Шевченка — Батька українського національного відродження:

О, не зійшлись ми сьогодні
Мерців споминати,
А прийшли ми спом'янути
Возставшу од гробу
Нашу славу, наше слово
І нашу свободу.
І живого спом'янути
Тебе в наших душах!
Спом'янімо ж, пани-браття,
Святого ми нині!

Не вмерлого, а живого, —
Бо слово не гине.

Видатний український поет Михайло Старицький в 20-ті роковини смерти Шевченка — темну ніч царської реакції, політичного і національного гніту — висловлює тверду надію, що настане час, коли над убогим селом засяє „світло правди, любови, науки":

В той час ймення й твоє
пролуна з краю в край,
І Тараса пізна всяка хата;
А поки над Дніпром,
батьку наш, спочивай
Та чекай того славного свята!

ГОЛОС ЧИТАЧА

ПРО „ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ МІСЯЦЬ"

Хочу скласти подяку редакції „Свобода" за передовицю „Шевченківський місяць" у ч. 40 з 2 березня ц. р. Порушені в ній питання мають велике значення для нас усіх, і тому зразу треба братися до діла.

Мене особливо цікавить справа нашої молоді у Шевченківських святкуваннях 1964 року. Правильно поставлено думку, що в будові пам'ятника та його відкритті повинні взяти участь всі, включно з нашими дітьми молодшого віку.

Молодечі організації вже тепер мусять розробляти пляни, як вони представлять себе у Вашинґтоні, Крім певної програми, масовість — це запорука успіху, Тому сьогодні актуальним кличем має бути: „Всі організовано їдемо на відкриття пам'ятника!"

Само відкриття мусить бути продумане так, щоб кожний бачив свою поміч у великому ділі, щоб у кожного, головно молоді, пам'ять про цю незвичайну подію залишилась на довгі роки.

Справа збірки на пам'ятник Т. Шевченкові серед усієї молоді — це теж один із засобів нашого виховання та пов'язання її з загалом громадянства. Цю річ на сторінках „Свободи" вже не раз заторкувано.

Вже на перший заклик збіркового комітету в 100-ліття з дня смерти Т. Шевченка, в 1961 році, відгукнулись Відділ Юнацтва СУМА „Одеса" при Осередку ім. М. Павлушкова та Відділ ЮСУМА „Броди" при Осередку ім. полк. І. Богуна в Шикаґо. Юнацтву виявнено, що воно теж має бути співучасником будови пам'ятника і його співвласником. Кожен юнак і юначка мали скласти пожертву, відмовивши собі в купні чогось приємного, бо навіть 10 центів — це маленька цеголка у великій будівлі. Цей „дайм" пригадає не одному юнакові і юначці, коли гордо оглядатимуть пам'ятник, що і вони є співучасниками творення непроминальної вартости...

Успіх був вповні задовільний. На протязі березня 492 юнаки і юначки Відділу ЮСУМА „Одеса" склали $50.67, а 75 членів Відділу ЮСУМА „Броди" зібрали 9 долярів. Справа не в сумах, а в масовості юних жертводавців, у свідомості того, що малі речі породжують великі.

Початок масових 10-центових пожертв поклала сумівська молодь. Закликаємо всіх до дальшої участи. Хай не буде серед української громади юнака і юначки, що не склали б своєї бодай найменшої, але щирої пожертви.

Степан Голяш.

Федір Дудко

ҐЛУМ

ОПОВІДАННЯ

(11)

Настала тиша. Спершу хтось ворочався, вмощуючись, потім усе заспокоїлося і раптом один по одному почали вириватися з кутка, де лягли міліціонери, звуки густого хропіння.

Сиротюк підвів легенько голову з землі і насторожении вухом прислухався.

Міліціонери спали міцним, багатирським сном. Густий хропіт із сопінням і клекотінням вилітав з їхніх носів і розлягався чудним концертом в сонній тиші покою. Один тільки старший міліціонер лежав тихо з поверненим до покою лицем, і не можна було вгадати по ньому, спить він, чи удає, що спить. За лавкою, на якій він лежав, стояла приперта до шафи рушниця.

— Ви мусите сьогодні втікти звідси... В противному разі нас завтра розстріляють... — згадав Сиротюк і серце його забилося сильно-сильно. Ясно, різко-вирально виринули перед ним з напівтьми покою два гострі вогники гнівних суворих очей начальника штабу Свірібєєва, встало перед очима набухле чорне поле із жайворонками і вершник, пригадався темний страшний льох, розмова з комісаром Гордієнком, почулося за плечима із тихого кутка, де лежали вряд стрільці, напружено - вперте чекання — і якісь страшні привиди забігали у нього перед очима.

Хвилини тяглися безконечно-довго, цілою вічністю.

— Спить чи не спить? — молотками стукало в голові.

— Спить чи не спить?..

Але не було вже сил довше витримувати. Він рвучко підвів голову і раптом сів.

Начальник міліції так само спокійно лежав і тихо дихав.

Сиротюк озирнувся і побачив цілий ряд напружено підведених, звернених на нього стрілецьких голів.

Момент Сиротюк сидів недвижно. Потім, упершись руками в підлогу, тихенько став на ноги і крадькома, безшумно підійшов до вікна. Зупинився, прислухався і простягнув руки.

Старший міліціонер раптом повернувся навзнак і ткнув коліном приставлену до шафи рушницю. Вона брякнула, посунулась і з грюкотом, який видався Сиротюкові гучнішим за гарматний стріл, скотилася в кут.

Серце в Сиротюка похололо. Він вмить присів до підлоги і витягнув ноги. Але страшний гук умер в густій тиші і, замість нього, вихопився й заклекотів у ніздрях у старшого міліціонера гучний хропіт. Він лежав, закинувши голову назад, і по безсило спущеній на підлогу руці його було видно, що розбудити міліціонера не може вже ніяка в світі сила.

Сиротюк швидко повернув голову до стрільців, подав їм знак, рвучко підвівся на ноги і відкрив обома руками вікно. Не зводячи очей з міліціонерів, він перекинув за вікно одну ногу, потім другу, вперся долонями рук у підвіконня, тихенько зсунувся і враз кудись скочив. Зашамотів під ним якийсь кущ голим гіллям, щось хруснуло під ногами і пітьма обняла Сиротюка з усіх сторін. Він швидко випростався і рвучко кинувся попід муром палацу вбік. Щось глухо загупало ззаду за його плечима, мов падали великі тяжкі груші в осінньому саду, і хапливо, з диким звірячим жахом і скваппивістю подалося слідом за ним.

Навкруги було темно і моторошно-тихо і якийсь смертельний жах дивився звідусіль своїми виряченими, великими, круглими, як скляна куля, очима.

Вони бігли, наскакували в темряві на стовбури дерев, залазили в кущі, пересікали якісь доріжки. А навкруги стояла мертва, сторожка тиша і здавалося, що хтось заступає їм дорогу з широко розставленими руками, що хтось біжить із темряви їм навперейми...

Вони добігли до паркової огорожі і, засапавшись від бігу й страху, на мить зупинились.

Було тихо. За огорожею лежала брукована дорога, а за дорогою чорніло загадкове широке поле.

Сиротюк, не вагаючись, вискочив на огорожу, задряпав ногами і перевалився на другий бік у глибоку, повну болота й холодної води канаву. Випростався, струсив болото з рук і побіг через дорогу просто в поле. За ним хапливо, хакаючи, боячись відстати, бігли стрільці, вперто, напружено, тупо подавляючи в собі всякі звуки. Мокра, пухка, в'язка земля чіплялася за ноги, обліплювала їх страшним тягарем, засмоктувала в себе. Здавалося, збіглося сюди все болото Волині й Поділля, щоб перешкодити їхній утечі, але вони без передиху бігли, тяжко, нерівно дихаючи, пожадливо хапаючи повітря сухими, широко роззявленими ротами. А спереду — чорна невідомість з широко вилупленими олов'яними очима.

Вибігли на горбок, Сиротюк зупинився. Ззаду в пітьмі маячив далекий таємний вогник. То світилося вікно на другому поверсі палацу у політичного комісара Гордієнка. Навкруги стояла гробова тиша.

Сиротюк пильно подивився на вогник, послав туди своє прощальне вітання, повернувся й побіг далі.

Раптом він зупинився і широко, як крила, розставив руки. Серце його сильно забилося.

— Ш-ша... Лягай, хлопці!

І всі вмить лягли, уткнувши носи в холодну мокру ріллю.

Полем їхав їздець. Було видно його голову, яка то підстрибувала вгору від скоку, то знову спадала. Їздець був так близько, що чути було навіть, як м'яко поскрипувала на сідлі під ним шкіра. Він їхав просто на них, але, не доїжджаючи кількох кроків, повертав, від'їжджав трохи назад і знову повертав...

— Патруля! — подумав Сиротюк, прислухаючись до калатання серця і здивовано вглядаючись у верщника. — Але чого він усе крутиться на одному місці?.. Що за напасть!..

Тратити час було небезпечно. Сиротюк підвів голову зі землі і, напружуючи зір, оглянувся навколо, Куди не кинеш оком — чорна пітьма. Ні зірки, ні хмаринки, ні вогника. А їздець усе топтався на місці і не від'їжджав...

Сиротюк шепнув хлопцям і тихенько, ледве пересовуючись на животі, поліз по мокрому грудді вбік. Зупинився, прислухався і знову поліз. Коли не стало вже видно вершника, підвівся на ноги, пройшов обережно кілька десятків кроків і кинувся знову бігти.

Нараз ноги його втратили ґрунт, у вухах засвистів вітер, і він упав з розгону у рідке багно на дні якоїсь глибокої чорної ями. Було грузько і зимно і нічого не можна було розпізнати. А зверху один по одному, як перелякані жаби в саджавку, стрибали з кручі стрільці.

— Якийсь яр, чи що, пане четарю? — почув він над вухом тихий Паляничин голос і невимовно зрадів: це були перші слова, які від часу полону почув він з стрілецьких уст.

Стало відразу спокійніше на душі, і страшна небезпека, що ввесь час гналася за ним, зникла, десь загубившись позаду, в полі.

— Як кажеш? — спитав він, тулячись плечима до холодної кручі і струшуючи з себе болото.

— Не інакше, як у яр вскочили, пане четарю! Коли б іще не загрузти...

Потім вони йшли грузьким дном яру, потім дряпалися по кручі на другий бік, потім зупинилися серед поля, не знаючи, куди йти.

Світла ніде вже не було видно. Ну, куди тепер?

— Треба в цей бік іти, пане четарю. Точно знаю, — говорив Паляниця.

— Та це ж акурат назад. Сюдою треба! — не згоджувався з ним Вареник.

Свято парафії Катедри Св. Володимира в Ню Йорку

У неділю 17 лютого православна парафія Катедри св. Володимира у Ню Йорку відзначила 28-ліття, пастирського служіння свого настоятеля, протопресвітера о. Лева Весоловського.

28-ліття справді не є якоюсь заокругленою датою, отож не є й ніяким ювілеєм, але ця дата збіглася з визначною подією в житті згаданої парафії і її, цю подію, аж ніяк не можна було відділити від дати з-перед 28 років.

Саме тоді обняв духовний провід парафії, що мала свою церкву на 14-ій вул. у Ню Йор, о. Лев Весоловський. Тоді-то були роки тяжкої господарської депресії в цій країні, і наслідки її, для багатьох трагічні, яскраво змалював голова Парафіяльної Управи п. Гнат Марчак численним зібраним на прийнятті для вшанування свого настоятеля.

На час його прибуття, парафія нараховувала несповна 3 десятки членів і мала більше трьох десятків тисяч боргу, що його треба було сплачувати. До ради тростів не хотіли йти заможні парафіяни, стояли осторонь, очікуючи, що буде далі. Здавалося, міг бути лише один можливий вихід — ліквідація парафії. Не сталося так лише завдяки посвяті о. настоятеля, який, з кількома відданими парафіянами, твердо постановив за всяку ціну утримати при житті українську православну парафію в світовій метрополії, якою є Ню Йорк. Серед присутніх на прийнятті чимало було свідків цієї тяжкої доби в житті парафії, були й ті, що тоді дали кутожу своєму приміщенні о. Весоловському, бо про окреме для нього помешкання, а тим паче дім, тоді не могло бути й мови. Не було гроша ні на утримання церкви, ні на винагороду священика.

Але завдяки наполегливості та відданості й жертвенності парафіян і настоятеля, пощастило з великими зусиллями пережити тяжкі часи. Коли обережніші, що спочатку стояли збоку, побачили, що парафія тримається — почали поволі докладати й своїх зусиль до спільної справи, а згодом парафія розрослась до розмірів і значення, які гідно репрезентують її серед найліпших парафій Української Православної Церкви в ЗДА. В 1948 р. парафія була першою серед українських національних громад і організацій, що спромоглись купити великий маєток, зв. „Українське Село", недалеко м. Бавнд Брук в стейті Ню Джерзі з усіма необхідними господарськими будівлями, приміщеннями для відпочинку, устаткуванням для пікніків і розваг тощо, а 5 років тому парафія купила величаву будову під церкву і при ній доми на 82-й вул. Захід, де тепер, під ч. 160, міститься Катедра св. Володимира у Ню Йорку. Цю купівлю можна було здійснити лише за видатною матеріяльною підтримкою парафіян, які позичили для цієї цілі багато десятків тисяч долярів. Тепер оце

Під час прийняття, що його організувала Парафіяльна Управа, успішному й гідному його перебігові найбільше прислужилося Сестрицтво при Катедрі, були присутніми відмічені заслуги її настоятеля. Як уже сказано, найповніше представив життя парафії і діяльність її духовного провідника, п. Г. Марчак, голова Управи за останніх 28 літ, далі промовляли: інж. І. Жуковський, проф. В. Завітневич, інж. А. Зубенко, інж. Я. Балабан та інші. Промовці не забули також відмітити і підкреслити той факт, що о. Лев Весоловський, рятуючи мешканців ДП-таборів в Европі від небезпеки дістатися знову в руки московського НКВД, щедро висилав сотки ашурансів, в більшості зовсім незнайомим людям для виїзду за океан, а також сприяючи цій справі з титулу свого становища як представника УПЦеркви в Америці у Світовому Союзі Церков, що, як знаємо, вів широку іміграційну акцію.

Наприкінці промовляв о. Лев Весоловський, дякуючи всім, що його вшанували та згадали ті часи і тих людей, з якими йому довелося 28 років тому провадити життя православної громади в Ню Йорку.

Присутні побажали й проспівали о. Леву Многії Літа, і тим ця знаменна імпреза закінчилась.

А. З.

Свято парафії Святої Тройці в Нюарку

Українська православна парафія Святої Тройці в Нюарку, що має свою церкву при 315 Вейверлі Евню, невелика і молода парафія. Її заснували в 1955 році нові імігранти, які в переважаючій більшості походять із Наддніпрянської України. Хоч наша парафія не чисельна, але члени її дружні та жертвенні, що вже виявилось при купівлі церковного будинку. Церковний будинок і біля нього парафіяльну залю із кухнею з одного боку та вільною парцелею з другого, відкуплено від німецької лютеранської громади за 21,000 долярів. Ці гроші зібрано серед парафіян протягом трьох місяців.

П'ять років пізніше, в 1960 році, парафія виявила ще раз свою жертвенність, придбавши за 32,500 дол. в одній із кращих дільниць Ірвінгтону, на розі Стайвесант і Лайонс вулиць, двородинний дім і площу під майбутню нову церкву.

Половину цієї суми парафія вже сплатила. Власне, неділя 24-го лютого ц. р. буде пам'ятною датою для нашої громади, бо в цю неділю сплачено половину боргу за парафіяльний дім. Цього дня у церкві виповненій вірними, урочисту Соборну Службу Божу довершили о. прот. А. Селепина, настоятель нашої парафії і запрошені панотці прот. С. Біляк і прот. Непріль. Під час Богослуження співав, як і завжди, гарно парафіяльний хор, диригентом якого є проф. Симон Вожаківський.

О год. 12.30 в парафіяльній залі члени парафії з гостями, як одна велика родина, засіли до столів, до традиційного запусного обіду перед Великим Постом, що його приготовили невтомні наші Сестриці. Майже увесь цей обід уфундував власним коштом п. Олександер Линник, голова парафії.

Пан Олександер Линник у короткому слові ствердив, що день 24-го лютого, крім традиційних запустів, позначується, як день палення другого морґеджу - позики в сумі 5.500 долярів, яку парафіяльна Рада затягнула у своїх парафіян для купівлі будинку. Пан Линник вручив останній чек на суму 400 дол. п. П. Вовчкові і документ - зобов'язання перед позикодавцями спалив під радісні оплески присутніх. Голова Контрольної Комісії п. Д. Ярко прочитав прізвища всіх тих осіб, що позичили безпроцентово гроші на придбання парафіяльного дому. Пан Ярко висловив від імени парафіяльної Ради всім їм щиру подяку.

Обід ще триває, а з відслоненої сцени вже доходять слова проф. С. Вожаківського, який проголошує початок вокальної частини свята.

Першими виступили три панночки: Миколенко, Струсюк і Піскун, члени Ліги Української Православної Молоді, які відспівали українську народну пісню „Місяць на небі". Далі виступила із сольоспівом співачка — сопрано п. Анна Гавдяк, що недавно прибула до нас з іншого стейту. Вона виконала: „Русалку" Дворжака, „Тихесенький вечір" Стеценка, „Колись дівчина мила" Ярославенка і додатково, на прохання присутніх, „Діброво зелена" Гнатишина.

Високий рівень виконання пісень і милозвучність голосу пані Гавдяк очарували слухачів, і вони довгими та гучними оплесками не давали їй зійти зі сцени.

Ціла нюарська громада, членами якої стала тепер пані Гавдяк, повинна допомогти вибитися достойній співачці на визначне становище в музичному світі, на яке вона безперечно заслуговує.

На закінчення вокальної програми виступив ансамбль бандуристів під орудою п. Володимира Юркевича, який виконав: „Ой горе тій чайці" на слова гетьмана Мазепи, „Бие буря" — марш дивізійників, „Кину кужіль" — народна пісня та „Ой у полі курчечочка" — народна пісня.

З великим признанням треба висловитись про молодих бандуристів, а особливо про тих кількох, вже тут народжених, які всім серцем полюбили українську пісню і український народний інструмент — бандуру.

На закінчення запустів п. О. Линник закликав парафіян скласти пожертви на дальшу сплату боргу за парафіяльний дім. Збірка принесла 568 долярів, які будуть переслані як перша рата другої половини нашого боргу.

І. Г.

Гостинний виступ Люба Мацюка в Клівленді

Любо Мацюк

Тенор Любо Мацюк — відомий українському громадянству як один із кращих наших мистців - співаків. Багатьом відомий він ще зі Львова, де на першому конкурсі співаків здобув титул лавреата, а також з Берліну й Відня, де студіював сольо - спів. Під час довголітнього побуту в Бразилії розвинув був, враз із дружиною, мистецьку діяльність, виступаючи часто в радіо, телевізії, театрі із власними концертами камерної музики. Музичні критики зачисляли його до найкращих виконавців камерної музики. Недавно Любо Мацюк вернувся з Европи, де впродовж шести місяців концертував у Німеччині під патронатом „Музичної Молоді Німеччини", виконуючи твори Моцарта, Шумана й Шуберта. За мистецьке виконування творів згаданих композиторів нагороджено нашого мистця титулом „камерзінгера".

Українська громада Клівленду матиме змогу почути вперше Люба Мацюка на Концерті Хору ім. Тараса Шевченка, який відбудеться в неділю, 10-го березня в просторій авдиторії Парма Сінйор Гай Скул.

Любо Мацюк виступить з індивідуальною програмою, і виконає тенорові соля в хорально - симфонічній поемі Шевченка — Л. Ревуцького „Хустина" та Шевченка — Д. Січинського „Лічу в неволі". В концерті візьме теж участь повний склад Парма Филармонік Оркестра. Мистецьким керівником Концерту та диригентом 120-членного Хору й симфонічної оркестри є проф. Ярослав Барнич. Доповідь „Шевченко в музиці" виголосить проф. Осип Залеський з Боффало. Фортепіянові партії виконає п. Ірина Заячківська - Гаврилюк.

Життя в Рочестері, Н. Й.

Неділя 13-го січня мала несподіванку для членів Тов. Запорозької Січі, бо в той день Товариство відбувало свої місячні збори. З 700 членів більше як 100 не боялися зимна і снігу і прибули, щоб заплатити вкладки і взяти участь у зборах. Збори перепровадив голова Відділу п. Юліян Кушнір. Уряд старався продовжити збори, щоб час минав, бо члени мали почути одну веселу вістку. Збори закінчилися і наші дорогі членкині Сесилія Лилак, Катерина Дорофей і Стеля Гешовська почали застелювати столи. Був милий запах, що щось добре вариться.

В четвертій годині до нас загостив новий парох о. Стефан Чомко, це перший раз, від коли Товариство влаштовує такі прийняття ми мали нагоду вітати священика між собою. Члени були задоволені з того. Секретар повідомив пароха, що на нього припадає черга відбути програму. Перший пункт програми, відчитання померлих членів. Досі від Товариства відійшли на вічний спочинок 78 членів. Перший член помер в 1918, а послідній в грудні 1962 року. Товариство кожного року споминає ім'я кожного. Опісля, Товариство нагородило трьох членів, що є вже членами 25 років. Це є: Стефан Медвідь, Роберт Шерелес і Юрко Севедж. По цім о. Чомкої з присутніми членами відспівали коляду „Бог Предвічний". Наші жінки вже було готові роздавати смачний обід. По обіді, о. Чомко, який мав інше зайняття, відійшов.

Члени забавлялися співом коляд. Опісля з нагоди Нового Року і св. Василія Великого, наші жінки відзначували всіх Василів. Потім нові члени перейняли новий уряд на 1963 рік. Той уряд є в складі: Юліян Кушнір — голова, Василь Войтович — містоголова, Василь Попович — секретар, Антін Мельник — зас. секретаря, Теодор Песко — касир, Микола Мазурчак — заст. касира. Контрольори: Василь Гринів, Карло Манківський і Іван Бойчук. Тростісти: Михайло Попович, Теодор Бриславський і Василь Пукіш. Прапороносці: Василь Бабій і Ілля Касіянчук. Господар залі Константин Сенаґурський.

Цей рік не буде звичайним, бо на 9 лютого Товариство влаштувало баль, а в жовтні Товариство буде відзначати 50-літній ювілей. Уряд і члени стараються, щоб Товариство не тільки досягло 800 членів до часу Ювілею, але щоб здобути 50 нових членів. Місяць січень вже нам дав 7 нових членів.

Василь Попович

В Сирії відбувся новий державний переворот

Дамаск. — В минулу п'ятницю 8 березня відбувся в Сирії знову державний переворот, — в півтори року після того, як подібний державний переворот уневажнив злуку Сирії з Об'єднаною Арабською Республікою з 1958 року. Теперішній новий режим, що його очолив колишній сирійський міністер закордонних справ Салаг Бітер назвав відірвання Сирії від Об'єднаної Арабської Республіки „катастрофою", але не заявився виразно за новою злукою з Об'єднаною Арабською Республікою, тільки за загальною „єдністю арабського світу". Прем'єр попереднього уряду Калід ель-Азем буцім-то схоронився в турецькій амбасаді, — доля інших керівників поваленого режиму не відома, однак нові правителі впевняють, що державний переворот відбувся безкровно. Військові змовники, що підтримали заходи арабської партії Баат, яка лучить націоналізм із соціялізмом, діяли очевидячки в порозумінні не тільки з Об'єднаною Арабською Республікою, але й новим режимом в Іраку. Ірак поставив їм до диспозиції своє військо та водночас — разом з Об'єднаною Арабською Республікою перестеріг інші держави перед втручуванням в сирійські справи. В сусідній Йорданії відбулось надзвичайне засідання ради міністрів під проводом короля Гусейна, а в Ізраїлі проголошено надзвичайні заходи безпеки. Кордони Сирії покищо закриті для будь-якого руху. Новий режим в Сирії покищо не проявив ніяких антизахідних тенденцій і буде, мабуть, невтральний так само, як Ірак, і так само у своїй внутрішній політиці, — антикомуністичний. Першою державою, що визнала новий режим в Сирії, була Об'єднана Арабська Республіка, за нею пішли Ірак і Йорданія.

УСК Ню Йорк здобув цінну перемогу над греками

Ню Йорк. — Минулої неділі, 10 березня, на грищі Українського Спортового Клюбу в Коледж Пойнті, Н. Й., футбольна дружина УСК-у Ню Йорк перемогла 2:1 Грецько-Американський С.К. у важній зустрічі циклу гор за Чашу ЗДА. УСК здобув двоє воріт в першій півгрі зі стрілів Сметгорста і повів вмілу тактичну гру скріпленою дефензивою в другій півгрі. Ця перемога УСК-у знівечила пляни греків про участь двох грецьких дружин у фіналі ЗДА, до якого мабуть ввійде, як представник Заходу, грецька дружина зі Сан Франсіско. В дальших грах за Чашу ЗДА зустріне УСК італійських футболістів клюбу „Джуліяна", а опісля сильну дружину Мадярського С.К. Коли б УСК-ові пощастило в цих двох грах, тоді можна сподіватися зустрічі у півфіналі ЗДА, тобто у фіналі Сходу, двох українських дружин, а саме „Тризуба" з Філядельфії та УСК-у з Ню Йорку.

Юнаки „Чорноморської Січі" з Нюарку виграли чергові змагання за Чашу Юнаків ЗДА. Минулої неділі вони перемогли 2:1 юнаків німецького клюбу Елізабет С.К. в змаганнях, які відбулися на грищі Фаршерс Гров у Юніон, Н. Дж. Стрільцями воріт для „Ч. Січі" були: Роман Сольчаник і Василь Казлоба. Вирішення цієї зустрічі впало щойно в догривці, бо після 90 хвилин гри вислід був нерішений — 1:1.

З українського життя в Спрінґ Велі

Невеличка українська громада в Спрінґ Велі відзначила 45-ліття проголошення Української Державности святочною академією 27-го січня.

При виповненій залі Укр. Народного Дому концерт розпочався відспіванням америк. національного гимну у виконанні мішаного хору при укр. катол. парафії ім. св. Апостолів Петра і Павла під диригентурою д-ра Олега Волянського. Цей самий хор виконав „Ой у лузі. . .", після чого п. Андрій Стельмащук виголосив англійською мовою патріотичну промову. Пан М. Садницький вдало продеклямував вірш Олеся, а опісля знову виступив хор, проспівавши три пісні: Гей на горі там женці жнуть, Коли ви вмірали та Ой ви стрільці січовії. Пісні ці зустріла публіка бурхливими оплесками. Новеля Стефаника „Сини", зворушливо виконана д-ром В. О. Семковим, викликала сильне враження. Вірш Олеся „Живи Україно" деклямував з почуттям п. м. Садницький. Стрілецька пісня „Заквітчали дівчатонька", у гарній інтерпретації співачки п. М. Стельщук, глибоко зворушила присутніх. Реферат укр. мовою п. М. Москаля цікаво насвітлив Січневі Роковини з перспективи часу. Бадьоре „Засяло сонце золоте", бездоганно проспіване хором, викликало довготривалі оплески. На кінець відспівано укр. національний гимн. Заповідав англійською мовою п. М. Садницький.

Кінцеве слово мав о. парох Осип Скульський. Він подякував виконавцям та учасникам та закликав до дальшої праці для Церкви та українського Народу.

О. В.

● У Лондоні 1.000 англійських студентів, які переводили в минулому тижні збірку на студентський фонд і з цієї нагоди роблять прерізні штучки, щоб звернути на себе увагу громадянства, захопили на пів години так звану Лондонську Вежу, „Тавер оф Лондон", де переховуються королівські клейноди й рідкісні державні акти. Невеличка сторожа не могла опертись навалі студентів. Наспіла поліція обкидала студентів слізьними бомбами та закликала їх через гучномовці добровільно відійти геть, що вони й зробили.

Українські вісті з Бразилії

1. Сподівання на участь православних

В Різдвяному, за новим стилем, числі українського часопису „Хлібороб" надруковано широке інтерв'ю з Високопреосвященним Екзархом для українців-католиків у Бразилії, Єпископом Кир Йосипом Мартинцем, що повернувся з Риму де брав участь у Другому Вселенському Соборі. Владика в тому інтерв'ю висвітлив багато важливих питань, а серед них докладніше зупинився на можливості участи представників Української Православної Церкви в працях Собору. Ось його слова:

„Ми, Українські Католицькі Владики, ввесь час чекали приїзду Достойників Української Православної Церкви, щоб з ними зустрітися і обміркувати різні важливі справи. Собор не скликався на те, щоб негайно творити якісь унії, а лише з наміром наближення одних до одних, поділених від століть різних Християнських Церков. Мається на увазі створення потрібних умов та передумов для майбутнього об'єднання всіх християн в одній Церкві, до чого, власне, прагне кожна людина Христової віри.

Ми, українці, часто говоримо те саме, але різними словами, не розуміючи один одного. Віки, в яких Україна була під владою різних окупантів, не минулися безслідно. В часі їх зайшли різниці і релігійного, і мовного, і ментального характеру. Годі одним разом поскидати з дороги всі ті колоди, що нагромаджувалися довгими століттями. Але прагнути до цього потрібно і католикам і православним.

Різниця між українцями католиками й православними далеко більше психічного, ніж органічного характеру, вони витворені штучно, до того переважно не самими українцями, а всілякими їх поневолювачами.

Та значно більше ми маємо спільного ,ніж порізненого, і те переважаюче спільне наказує нам старанно та сумлінно шукати шляхів до здійснення повної єдности. Але, повторюю, це має статися пізніше, а сьогодні ми мусимо частіше зустрічатися, розмовляти та порозуміватися між собою і творити догідний ґрунт для нашого майбутнього".

Зазначивши, що Друга Сесія Вселенського Собору має бути скликана у вересні наступного року, Кир Йосип продовжував:

„Українські православні Владики вже мали змогу переконатися, що обсерватори від інших Православних Церков, які були на Першій Сесії Вселенського Собору Католицької Церкви, були вдоволені зі свойого там перебування. Треба сподіватися, що на Другій Сесії таких обсерваторів від різних Православних Церков буде ще більше, а в числі їх дуже хотілось би бачити й представників Української Православної Церкви".

2. Нас читають інші

Те, що за нашою пресою слідкуємо не тільки ми, а й довколишній світ, сьогодні маємо на це ще один доказ. Свого часу, на запрошення Українського Католицького Екзархату в Бразилії, американський консул в Куритибі, п. Артур Фельдман, разом зі своєю дружиною, пані Лілі, відвідав окремі українські колонії в провінції Парана, де цікавився українським народнім мистецтвом, головно вишивками й писанками, та побудованими й оформленими в українському стилі церквами.

Пан Артур Фельдман відбув зустріч з українським громадянством у Куритибі в залі домівки при місцевій католицькій церкві. Промовляючи до присутніх, американський консул дуже тепло й речево висвітлив українські справи, зокрема він вдало окреслив героїчну сильветку видатного українського патріота й борця гетьмана Івана Мазепи, дав позитивну й схвальну характеристику української визвольної боротьби, включно до наших днів, виразно наголосив колоніяльну залежність України від Москви, а кінцеві речення подав українською мовою: **„Хай живуть ЗДА! Хай живе Бразилія! Хай живе Україна!...**

Два дні пізніше, теж завдяки заходам п. Артура Фельдмана, в імпозантному будинкові „Ґарсес" відкривали виставку українського народного мистецтва. Офіційно патронував їй Культурний Центр Бразилія - ЗДА. Згідно з розісланими запрошеннями на урочисте відкриття виставки прибули представники уряду Парани, відомі місцеві політичні діячі, науковці, співробітники різних консульств країн вільного світу, що мають свої осідки в Куритибі. Але найцікавішим є той факт, що на урочистість спеціяльно приїхав з Ріо де Жанейро культурний аташе американського посольства в Бразилії д-р Дж. Боерер; він виголосив тут і головну промову, вірніше доповідь.

Д-р Джордж Боерер перед численними присутніми стисло виклав справжню історію України за схемою проф. Михайла Грушевського, додавши до того більш сучасні факти, аж до сьогоднішнього дня. Культурний аташе американського посольства підкреслив, що він уже віддавна цікавиться українською справою і намагається глибше вивчити все, що стосується України й українського народу. Нема такого англомовного видання про Україну, якого б він не читав. Він особисто знайомий з відомим американським науковцем, що є видатним знавцем української історії й культури, проф. Менінґом, серед його приятелів і дорадників є також провідні особи з українського політичного світу, окремо назвавши проф. Лева Добрянського, редак. Антона Драгана й ред. Володимира Душника.

Назагал д-р Джордж Боерер чітко, яскраво й переконливо говорив про цілковиту відмінність усього українського від усього московського, про неухильну, безперервну й героїчну боротьбу українського народу за звільнення з-під московської неволі, і що та боротьба обов'язково мусить увінчатися повним успіхом, бо „українцям мають сприяти всі вільні народи й країни..."

„Хлібороб" зробив до цього примітку:

„Подібних виступів в українській справі урядових осіб ЗДА нам ще ніколи не доводилось чути. Виступи д-ра Боерера і Артура Фельдмана є протилежні висловам на відносну тему їхнього безпосереднього шефа — міністра закордонних справ ЗДА Діна Раска... Порівнюючи виступи п. д-ра Джорджа Боерера і п. Артура Фельдмана з досьогоднішньою позицією міністерства закордонних справ ЗДА, зокрема ж міністра п. Діна Раска в справі України й українського народу, ми й ставимо на всю широчінь питання... що це, злам, чи відокремлене явище?"

Отаке „Хлібороб" написав і, здавалось, на цьому можна вже було б поставити крапку. Аж воно ні. Не минуло й двох тижнів, як з американського консуляту прийшло до Українського Католицького Екзархату прохання перекласти на англійську мову весь відносний звіт з українського часопису. Просять це зробити чим швидше...

Нас таки читають інші і то досить уважно.

3. Відомі ансамблі

Вже від років при Хліборобсько-Освітньому Союзі в Куритибі існують ансамблі танцювальний та хоровий. Ці дві українські мистецькі одиниці доволі широко відомі і в Парані і далеко поза нею. Можна сміливо сказати, що без їх участи в місті нічого поважного не відбувається; їх чули й бачили учасники Всебразилійського конґресу лікарів, такого ж конґресу істориків, урочистого засідання муніципальної ради тощо, тощо. „Замовлення" на виступи українських співаків та танцюристів ніколи не переводяться, їх завжди є багато. Задовольнити всі прохання, звичайно, годі, часто доводиться відмовляти. Вже три роки в Куритибі відбуваються фольклорні фестивалі національних груп і кожного разу пальму першости здобувають українці. Наших співів і танків не минають також телевізійні програми.

Учасники обох ансамблів,— переважно молодь, роджена вже в Бразилії. Та ж молодь є і їх керівниками: в хорі диригентом п. Адам Баран, недавній мешканець колонії Марселіна, а в танковому ансамблі танцмайстром є панна Євгенія Бовкаловська, „чистокровна" куритибанка.

Мистецтво танку прищепилося тут ще від часів відвідин Бразилії п. Василем Авраменка. Хоч безпосередні його учні вже майже зійшли зі сцени, але вони сумлінно передали своє знання іншим — молодшим, а ті передають своїм наступникам, отже „козацькому роду нема переводу". Але фахового балетмайстра - професіонала таки бракує, з ним би можна було зробити куди більше.

Щодо хору, то його тут був добре поставив відомий український соліст Любомир Мацюк, який згодом переїхав до ЗДА на постійне мешкання. Після нього, справа української пісні в Куритибі підупала і тепер далі середнього аматорського рівня не сягає.

Спостерігаючи надзвичайне зацікавлення бразилійського суспільства українськими піснями й танками, мимоволі виникає думка про створення в Куритибі бодай напівпрофесійного українського танцювально - хорового ансамблю, але з досвідченими керівниками на чолі. Між іншим, запрошення на влаштування українських концертів надходять не тільки з Куритиби, чи інших міст Парани, а й також з різних провінцій Бразилії, до віддалених північних включно. Поле до попису тут, справді, неозоре.

Ясна річ, подібний ансамбль мав би бути не однієї якоїсь організації, а всієї місцевої української колонії. На жаль, це є лише нездійсненним побажанням, бо так званий Українсько - Бразилійський Центральний Комітет, в силу різних причин, не полагодивши до кінця своїх організаційних питань фактично перестав існувати. Але може справи поліпшають?

4. Українські радіопересилання

Багато років у Куритибі діяла „Українська Радіогодина", провадженa Товариством Прихильників Української Культури (ТПУК'ом). Її висилання були кожної неділі у вечірніх годинах. Пізніше, заходами Хліборобсько-Освітнього Союзу, створено ще одне пересилання — „Українська Хвиля".

Та вже з рік „Українська Радіогодина", через скрутний фінансовий стан, перестала працювати. Останньо, з кол ТПУК'у подають до відома, що вживаються заходи до відновлення цього пересилання. Можливо, що в 1963-му році „Українська Радіогодина" заіснує знову.

„Українська Хвиля" спочатку висилалася щодва тижні, а згодом стала щотижневою; її програма подається теж в неділю. Це пересилання чинне й сьогодні. Від недавна „Українська Хвиля" надається два рази в неділю — в ранішніх та вечірніх годинах, з повторною програмою. Пересилання провадиться в двох мовах — українській та портуґальській. Коментарі та вістки переплітаються співами й музикою з українських платівок.

Теж уже від довшого часу маємо українське радіопересилання в місті Сан Павло, що його провадить головним чином п. Михайло Дзюра. До речі тут сказати, що п. Михайло Дзюра однаково добре знає українську й португальську мови, хоч роджений і вихований у Бразилії. Програми санпавлівських пересилань теж двомовні і теж? супроводжуються співами й музикою з платівок. Українські радіопересилання з Бразилії добре чути в Арґентині, Уруґваї, Параґваї та інших країнах Південної Америки.

М. Килимний

● **Британська парляментарна посолка,** Еліс Бейкон, з соціялістичної Партії Праці, подала до відома, що вона дістала анонімову телефонічну погрозу ніби від терористичної французької Тайної Військової Організації. Їй заявили, що вона опинилась на листі, яких та організація засудила на смерть. Пані Бейкон взяла участь у дебаті в британському парляменті у зв'язку з перебуванням на терені Британії шефа французької терористичної організації Жоржа Відо.

Відбиванкові першенства СУАСТ-Схід

Ланка Відбиванки Союзу Українсько - Американських Спортових Товариств Сходу ЗДА розіслала всім своїм членам повідомлення про відбиванковий турнір за першість СУАСТ-у, який має відбутися 7-го квітня в залях ІМКА в Ню Гейвені. Зголошення до участи в цих українських першенствах відбиванки на Сході ЗДА прийматиме до 2-го квітня разом з оплатою $10 від кожної зголошеної дружини Ланковий Відбиванки СУАСТ — Схід, д-р Михайло Снігурович, адреса якого є: 1 Goodwin St., New Haven, Conn., а число телефону 469—9707. Участь в турнірі зможуть взяти чоловічі та жіночі дружини спортових та молодечих організацій, які зареєстровані як члени СУАСТ — Філії Української Спортової Централі Америки і Канади.

Згідно з обов'язуючим правильником, дружини учасників мусять грати в складі шести змагунів, чи змагунок, при чому допускається в цих українських першенствах не більше як одного змагуна неукраїнського походження. Турніром проводитиме Ланковий Відбиванки СУАСТ-у, господарем його буде місцеве УАСТ „Довбуш", а суддювання змаганнями буде в руках Суддейської Комісії. Льосування гор відбудеться в дні змагань о год. 10 рано, безпосередньо перед початком турніру.

Переможці турніру, дружини чоловіків та жінок, дістануть поруч звання першунів СУАСТ-у на 1963 рік перехідні чаші СУАСТ — Схід. Крім цього будуть окремо нагороджені поодинокі змагуни переможних дружин та найкращі змагуни турніру.

„Тризуб" репрезентантом стейту у грах за чашу ЗДА

„Тризуб" — Кенсінґтон Блю Белс 6 : 1

Філядельфія, 3-го березня. — Ця соняшна неділя принесла відкликання більшости футбольних змагнь на Сході ЗДА, тому, що грища находилися під снігом. Виїмок становили відбуті стейтові фінальні змагання „Тризуба" з дружиною з Кенсінґтону. В цій елімінаційній грі циклу розгривок за Чашу ЗДА „Тризуб" здобув високу перемогу з рахунком 6:1. Володимир Чижович записав на своє конто половину добичі, бо аж троє стрілених воріт. Рештою поділилися Михайло Нога, Манджіні і І. Ферейра.

Блю Белс, підбадьорені американською пресою, почали гураґанні атаки від початкового свистка судді, так, що вже в 2-ій хвилині цей першун філядельфійської американської „Мейджер Дивіжен" здобув ведення. Щойно по 13 хвилинах вирівняв Манджіні бравурним стрілом. Всякі спроби „Тризуба" тактичного порядку грязли в болоті грища. Нога в одному зі своїх „об'їздів" правим боком з блискавичного сольового ходу здобув на 29-ій хв. ведення для „Тризуба", а на хвилину перед перервою Чижович підніс вислід на 3:1. Чижовичеві не щастило в полі, натомість щастило при стрілах. В 52-ій хв. Чижович „обіграв" трьох противників і стрілив четверті ворота.

Не зважаючи на різницю воріт Блю Белс не переставали грати завзято, інколи навіть недозволеними засобами. У 87-ій хв. Чижович перехопив стріл Татояна і добив до воріт п'ятого ґоля. Чижович вже добивається цільности стрілу, але тепер робить враження більше тяжкуватого і йому треба звернути увагу на біг. Три хвилини перед кінцем І. Ферейра устійнив вислід дня шостими воротами.

Від вищого висліду вирятував Блю Белс їх дуже добрий воротар. Татояна і Яковину слід випускати частіше до гри, бо вони виявилися дуже продуктивними змагунами в останній фазі гри.

Склад „Тризуба": Варварюк, Бородяк, Рач, Кравець, Ферейра II, Ілай, Нога, Чижович, Ферейра I, Манджіні, (Яковина), Олівер, (Татоян).

Після цієї виграної „Тризуб" став одиноким репрезентантом стейту Пенсилвенії і в наступних змаганнях за Чашу зустрінеться з представником Мериленду, Італійським С. К. з Балтимор. Змагання з італійцями мали б відбутися у Філядельфії в неділю 17-го березня.

Яр. К-ий

● **Маямі Біч на Флориді** пропонує Республіканській Партії 600,000 дол. за те, щоб свою Крайову Номінаційну Конвенцію в 1964-му році відбула на Флориді. Крім того Маямі Біч обіцяє дати безплатно галю на конвенцію, необмежену площу на паркування авт та безплатне охолоджування і безплатну працю сторожів.

РОЗШУКИ

Пошукую
ІВАНКУ БУДЗАН
з Рудного, по мужові МАЦЬКО. Хто знав би про неї, або вона сама, прошу писати на адресу:
Irene BILAN
77 Brookhaven Terr.
Rochester 21, N. Y.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СЕРЕДА, 13-го БЕРЕЗНЯ 1963 р.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва Клюб Поступовий, Відд. 170, в год. 7-ій веч. в УНДомі при 96 Фліт вул. — П. Костик, секр.

ТАРЗАН, ч. 4996. Тарзан діє!

Провідник кянайтів драстичним способом почав промовляти. — Я, презервер, який обдарував мій народ вічним життям, тепер...

— Саме тепер час! — мукнув Тарзан, який нагло вдарив і повалив на зелю найближчого вартового..

Тим самим розгоном він поспішив до предмету... до казана з палаючою олією!